4. HIDROCINEMATICA

Hidrocinematica studiază ***mişcarea fluidelor*** fără a lua în considerare cauzele care o produc, rezultatele ei fiind valabile atât pentru ***lichidele perfecte*** cât şi pentru cele ***vâscoase***.

Mişcarea fluidelor este mişcarea întregului sistem ***continuu*** de particule şi este raportată la ***două sisteme de reprezentare*** spaţială:

- ***sistemul de reprezentare Lagrange***
- ***sistemul de reprezentare Euler***

Descriptorii mişcării fluidelor sunt:

- ***linie de curent şi tub de curent***
- ***debit volumic, debit masic, debit de greutate***
- ***viteză***
- ***acceleraţie;***

Modelele matematice ale mişcării fluidelor respectă principiile findamentale ale ***conservării*** **masei** şi **energiei**, integrând în ecuaţii corelaţiile dintre : ***proprietăţile fluidelor***, ***descriptorii mişcării*** şi ***forţele*** care acţionează asupra fluidelor.

4.1. SISTEME DE REPREZENTARE A MISCARII FLUIDELOR

<table>
<tr><th>Sistemul de reprezentare LAGRANGE</th><th>Sistemul de reprezentare EULER</th></tr>
<tr><td>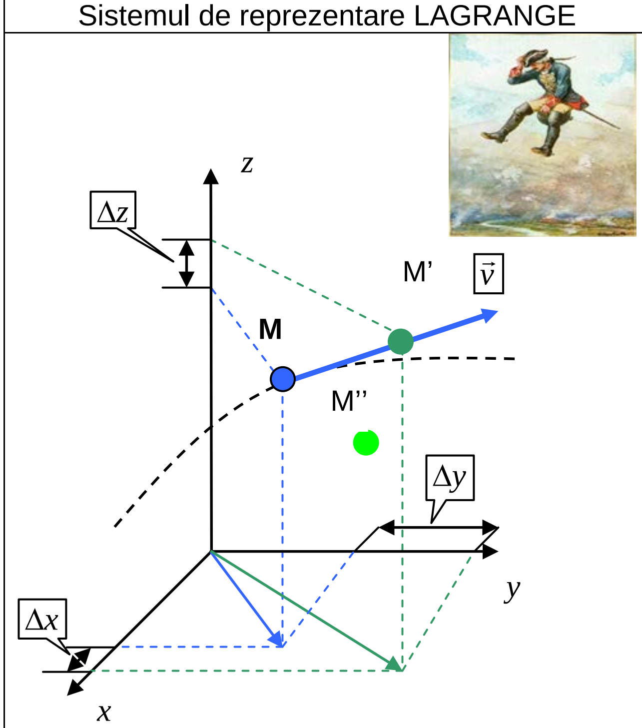
</td><td>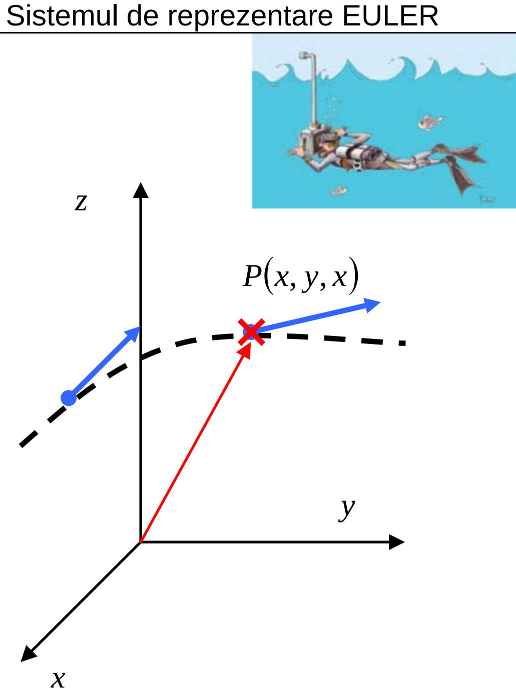
</td></tr>
</table>

<table>
<tr>
<td>Mărimile fizice cu care se descrie mişcarea (viteză, acceleraţie etc.) sunt ataşate particulelor de fluid (M).</td>
<td>Mărimile fizice cu care se descrie mişcarea (viteză, acceleraţie, presiune, densitate etc.) sunt ataşate punctelor (P) din domeniul de curgere.</td>
</tr>
<tr>
<td>Variabilele independente :
• x_0, y_0, z_0 - coordonatele particulei la momentul iniţial
• t - timpul</td>
<td>Variabilele independente :
• x, y, z - coordonatele punctelor din domeniul de curgere ;
• t - timpul</td>
</tr>
<tr>
<td>Variabilele dependente
• x, y, z - coordonatele particulei la diverse momente
• u, v, w - vitezele particulei la un anumit moment
• a_x, a_y, a_z - acceleraţiile particulei la un moment dat
• p - presiunea</td>
<td>Variabilele dependente :
• v - viteza locală, egală cu viteza particulei care se află în punctul $P(x, y, z)$;
• p - presiunea din punctul $P(x, y, z)$</td>
</tr>
<tr>
<td>Exprimarea dependenţei funcţionale
• $x = F_1(x_0, y_0, z_0, t)$
• $y = F_2(x_0, y_0, z_0, t)$
• $z = F_3(x_0, y_0, z_0, t)$
sau sub formă vectorială :
$\vec{r} = \vec{r}(\vec{r}_0, t)$ unde $\vec{r}_0 = x_0 \cdot \vec{i} + y_0 \cdot \vec{j} + z_0 \cdot \vec{k}$
• $v_x = \frac{\partial x}{\partial t}; v_y = \frac{\partial y}{\partial t}; v_z = \frac{\partial z}{\partial t}$
• $a_x = \frac{\partial^2 x}{\partial t^2}; a_y = \frac{\partial^2 y}{\partial t^2}' a_z = \frac{\partial^2 z}{\partial t^2}$
• $a_x = \frac{\partial v_x}{\partial t}; a_y = \frac{\partial v_y}{\partial t}' a_z = \frac{\partial v_z}{\partial t}$
• $p = p(x, y, z)$</td>
<td>Exprimarea dependenţei funcţionale
(a vitezei particulelor care trec prin acelaşi punct fix din spaţiul ocupat de fluid)
• $v_x = f_1(x, y, z, t)$
• $v_y = f_2(x, y, z, t)$
• $v_z = f_3(x, y, z, t)$
• $p = p(x, y, z, t)$

Dacă se consideră traiectoria unei particule, în sistemul Euler, vitezele se determină ca derivate totale ale funcţiilor x, y, z, deoarece creşterile lui x, y, z, reprezentând deplasarea particulei sunt în funcţie de timp şi componentele vitezei:

• $v_x = \frac{dx}{dt}; v_y = \frac{dy}{dt}; v_z = \frac{dz}{dt}$</td>
</tr>
<tr>
<td colspan="2">Relaţii de trecere de la sistemul de coordonate LANGRANGEAN la cel EULERIAN
• $Dx = v_x \cdot dt$
• $Dy = v_y \cdot dt$
• $Dz = v_z \cdot dt$
în care Dx, Dy, Dz reprezintă componentele drumului elementar al particulei, x, y, z fiind coordonatele particulei din sistemul Lagrange, semnalat prin notaţia diferenţială D.</td>
</tr>
<tr>
<td>Acceleraţia LAGRANGEANA
$a_x = \frac{\partial^2 x}{\partial t^2}$</td>
<td>Acceleraţia EULERIANA
Acceleraţia particulei care se află în punctul $P(x, y, z)$ nu poate fi calculată ca derivată totală a vitezei în raport cu timpul pentru că înainte şi după momentul t în punctul $P(x, y, z)$ este altă particulă cu</td>
</tr>
</table>

$$a_y = \frac{\partial^2 y}{\partial t^2}$$

$$a_z = \frac{\partial^2 z}{\partial t^2}$$

altă viteză $\vec{v}(\vec{r}, t)$.

Soluţia este introducerea ***derivatei substanţiale*** a vitezei locale (derivata totală) care se stabileşte astfel:

- Se scrie ***diferenţiala totală*** a vitezei locale în punctul P :

$$d\vec{v} = \frac{\partial \vec{v}}{\partial t} dt + \frac{\partial \vec{v}}{\partial x} dx + \frac{\partial \vec{v}}{\partial y} dy + \frac{\partial \vec{v}}{\partial z} dz$$

în care

- primul termen, ***diferenţiala temporală,*** reprezintă ***variaţia vitezei în timp***, aceeaşi pentru toate punctele din vecinătatea punctului P;
- următorii trei termeni, ***diferenţiala direcţională***, reprezintă ***variaţia locală a vitezei***, în jurul lui P, la $t = const.$, după un drum oarecare, altul decât al particulei (***MM"***)

- în diferenţiala totală se înlocuieşte ***variaţia locală*** a vitezei cu ***diferenţiala direcţională*** în timpul dt după parcursul particulei M pe traseul MM', relaţie în care x, y, z reprezintă coordonatele particulei de fluid din sistemul lagrangean de reprezentare:

$$D\vec{v} = \frac{\partial \vec{v}}{\partial t} dt + \left(\frac{\partial \vec{v}}{\partial x} \cdot Dx + \frac{\partial \vec{v}}{\partial y} \cdot Dy + \frac{\partial \vec{v}}{\partial x} \cdot Dz \right)$$

- se face trecerea la variabilele Euler ţinând seama de relaţiile de mai sus, $Dx = v_x \cdot dt$, $Dz = v_z \cdot dt$ $Dy = v_y \cdot dt$ şi se obţine derivata substanţială a vitezei locale cu două componente:

$$\vec{a} = \frac{D\vec{v}}{dt} = \frac{\partial \vec{v}}{\partial t} + v_x \cdot \frac{\partial \vec{v}}{\partial x} + v_y \cdot \frac{\partial \vec{v}}{\partial y} + v_z \cdot \frac{\partial \vec{v}}{\partial z}$$

- acceleraţia locală: $\vec{a}_l = \frac{\partial \vec{v}}{\partial t}$
- acceleraţia spaţială: $\vec{a}_s = v_x \cdot \frac{\partial \vec{v}}{\partial x} + v_y \cdot \frac{\partial \vec{v}}{\partial y} + v_z \cdot \frac{\partial \vec{v}}{\partial z}$

cu cele trei componente:

- $a_x = \frac{dv_x}{dt} = \frac{\partial v_x}{\partial t} + v_x \cdot \frac{\partial v_x}{\partial x} + v_y \cdot \frac{\partial v_x}{\partial y} + v_z \cdot \frac{\partial v_x}{\partial z}$
- $a_y = \frac{dv_y}{dt} = \frac{\partial v_y}{\partial t} + v_x \cdot \frac{\partial v_y}{\partial x} + v_y \cdot \frac{\partial v_y}{\partial y} + v_z \cdot \frac{\partial v_y}{\partial z}$
- $a_z = \frac{dv_z}{dt} = \frac{\partial v_z}{\partial t} + v_x \cdot \frac{\partial v_z}{\partial x} + v_y \cdot \frac{\partial v_z}{\partial y} + v_z \cdot \frac{\partial v_z}{\partial z}$

Acceleraţia poate fi scrisă mai compact utilizând operatorul nabla:

$$\vec{a} = \frac{\partial \vec{v}}{\partial t} + (\vec{v} \cdot \nabla)\vec{v}$$